

Határozatok Tára

PAOLO MENGOZZI
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. december 21.¹

C-17/16. sz. ügy

**Oussama El Dakkak,
Intercontinental SARL
kontra
Administration des douanes et droits indirects**

(a Cour de cassation [semmitőszék, Franciaország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal — Az Európai Unió területére belépő, illetve az Európai Unió területét elhagyó készpénz ellenőrzése — 1889/2005/EK rendelet — A 3. cikk (1) bekezdése — A nyilatkozattételi kötelezettség hatálya — Valamely tagállam repülőterének nemzetközi tranzitterülete”

I – Bevezetés

1. A jelen ügy tárgya a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem, amely a Közösség területére belépő, illetve a Közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló, 2005. október 26-i 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet² 3. cikke (1) bekezdésének, és a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló 562/2006/EK rendelet³ 4. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2. E kérelmet az egyrészről az Oussama El Dakkak és az Intercontinental SARL, másrészről az Administration des douanes et droits indirects (vámok és közvetett adók hivatala, Franciaország) között az előbbiek azon kárainak megtérítésére irányuló kérelme tárgyában folyó peres eljárásban terjesztették elő, amelyeket O. El Dakkaknak a Roissy-Charles-de-Gaulle repülőtéren (Franciaország) való átutazása során a nála lévő készpénzösszegeknek e hatóság által azon indokkal történt lefoglalása miatt szenvedtek el, hogy O. El Dakkak elmulasztott nyilatkozatot tenni ezen összegekről.

3. Ezen ügy fő kérdését az képezi, hogy vajon az 1889/2005 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti, „[az Európai Unióba] belépő, vagy [az Uniót] elhagyó, 10 000 EUR vagy azt meghaladó értékű készpénzt magánál tartó természetes személy[re]” vonatkozó azon kötelezettség, hogy a nála lévő összegekről nyilatkozatot kell tennie a belépés vagy a kilépés szerinti tagállam illetékes hatóságainál, az olyan, harmadik országokból érkező járatok utasaira is vonatkozik-e, akik a gépről való kiszállásukat követően valamely tagállam repülőterének nemzetközi tranzitterületén maradnak, mielőtt felszállnának egy másik harmadik országba tartó járatra.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — HL 2005. L 309., 9. o.

3 — HL 2006. L 105., 1. o. E rendeletet – 2016. április 11-i hatállyal – hatályon kívül helyezte és felváltotta a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2016. L 77., 1. o.).

II – Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

4. Az Intercontinental megbízta O. El Dakkakot azzal, hogy a Roissy-Charles-de-Gaulle repülőtéren való átszállással amerikai dollárt (USD) szállítson Cotonouból (Benin) Bejrútba (Libanon).⁴

5. 2010. december 9-én az e repülőtéren történő átutazása során O. El Dakkakot a bejrúti járat felé vezető beszállítófolyosón a vámhatóság tisztviselői ellenőrizték. Az ügyiratokból kiderül, hogy ezen ellenőrzés során O. El Dakkak nyilatkozatot tett arról, hogy van nála készpénz, és bemutatott egy, a benini vámhatóságok előtt tett nyilatkozatot. A vámhatóság tisztviselői felszólították, hogy kövesse őket, majd a nála lévő készpénz megszámlolását követően megállapították, hogy 1 607 650 USD, valamint 3900 euró összegű készpénz van nála.⁵

6. O. El Dakkakot vámhatósági őrizetbe vették, majd vizsgálóbíró általi eljárás alá vonták a vámkódex⁶ 464. cikke szerinti nyilatkozattételi kötelezettség elmulasztása, pénzmosás és csalás gyanújával. Az Administration des douanes et droits indirect az O. El Dakkak által szállított összegeket a vámkódex 465. cikkének⁷ (2) bekezdése alapján lefoglalta, majd zár alá vette.

7. 2011. május 11-i ítéletével a chambre de l'instruction de la cour d'appel de Paris (a párizsi fellebbviteli bíróság vizsgálati tanácsa, Franciaország) egy szabálytalanság miatt az eljárás egészét érvénytelennek minősítette, és a zár alá vont összegek visszaszolgáltatását rendelte el. Az ügyiratokból kiderül, hogy ezen érvénytelenséget amiatt állapították meg, hogy O. El Dakkakot a vámhatóság tisztviselői 7 órán és 45 percen keresztül várakoztatották, minden jogalap nélkül, miközben ekkora időtartamra nem volt szükség, sőt, ez a legelső eljárás szabálytalan volt, és ennek érvénytelenségének megállapítása az összes ezt követő, azzal szükségképpen összefüggő jogi aktus érvénytelenségét vonta maga után.

8. 2012. április 2-i levelében az illetékes hatóság közölte O. El Dakkakkal, hogy intézkedik az euróban lefoglalt összeg és az amerikai dollárban lefoglalt összeg euróra átváltott ellenértékének, valamint a kezelési költségre vonatkozóan adott kedvezmény arányosított összegének átutalásáról.

9. O. El Dakkak és az Intercontinental először a tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois-hoz (aulnay-sous-bois-i elsőfokú bíróság, Franciaország), majd a cour d'appel de Paris-hoz (párizsi fellebbviteli bíróság) fordult kártérítés iránti kérelemmel, arra való hivatkozással, hogy az Administration des douanes et droits indirects alaptalanul hivatkozott O. El Dakkakkal szemben a nyilatkozattételi kötelezettség megsértésére, hiszen ez utóbbinak nem is volt ilyen kötelezettsége.

4 — Az ügyiratokból kiderül, hogy a pénzzállítás célja az volt, hogy kifizessék a gépjármű-kereskedelemmel foglalkozó Intercontinental egyik beszállítóját.

5 — Az Administration des douanes et des droits indirects, az O. El Dakkak felülvizsgálati kérelme alapján indult eljárásban tett észrevételeiben, valamint a francia kormány, a Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételeiben rámutatnak arra, hogy az O. El Dakkak által Beninben tett nyilatkozat csak 983 000 USD összegre vonatkozott.

6 — E cikk alapeljárás tényállásának idején alkalmazandó változatának szövege a következő volt: „Azok a természetes személyek, akik – hitelintézet vagy a monetáris és pénzügyi törvénykönyv (code monétaire et financier) L. 518-1. cikkében említett szervek vagy szolgáltatók közvetítése nélkül – juttatnak az Európai Unió valamely tagállamába pénzügyi eszközöket, értékpapírokat vagy kötvényeket, minden ilyen ügylet során rendeletben meghatározott formájú nyilatkozatot kötelesek tenni”. A monetáris és pénzügyi törvénykönyv R. 152-6. cikke I. pontjának első bekezdése értelmében „az [...] 1889/2005 rendelet 3. cikkében előírt nyilatkozatot [...] és az Európai Unió valamely tagállamába pénzügyi eszközök, értékpapírok vagy kötvények eljuttatására vonatkozó nyilatkozatot, a természetes személyeknek saját maguk vagy mások nevében írásban kell megtenniük a vámhatóság előtt, legkésőbb az Európai Unió területére való belépéskor vagy annak elhagyásakor, illetve az Európai Unió valamely tagállamába vagy ilyen tagállamból történő eljuttatáskor”.

7 — A vámkódex alapeljárás tényállásának idején alkalmazandó 465. cikkének I. pontja úgy rendelkezett, hogy „[a] 464. cikkben és az [...] 1889/2005 [...] rendeletben foglalt nyilatkozattételi kötelezettség elmulasztása azon összeg negyedével egyenlő összegű bírság kiszabását vonja maga után, amelyre a jogsértés vagy annak kísérlete irányult”. E cikknek az alapügy tényállására alkalmazandó szövegváltozatának II. pontja értelmében „az I. pontban említett jogsértés megállapítása esetén a vámhatóság tisztviselői három hónapig tartó időtartamra, amely időtartam összesen legfeljebb hat hónapig terjedő időre meghosszabbítható, lefoglalják azt az összeget, amelyre a jogsértés vagy annak kísérlete irányult”.

10. Az ügyiratokból kiderül, hogy a Cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) előtt O. El Dakkak fenntartotta azon álláspontját, hogy az 1889/2005 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében, valamint az azt átültető francia jogszabályi rendelkezésekben említett nyilatkozattételi kötelezettség hatálya csak azokra a személyekre terjed ki, akik átlépik az Unió külső határait. Az 562/2006 rendelet 4. cikkének szövegére támaszkodva O. El Dakkak azt állítja, hogy ilyen határátlépés csak akkor következik be, ha az érintett személy megjelenik valamely határátkelőhelynél, és átlépi azt, de mivel a Roissy-Charles de Gaulle repülőtérrel illetően Franciaország által határátkelőhelynek minősített hely a nemzetközi tranzitterület kijáratánál található, az e területen belül maradó személy soha nem lépi át e határátkelőhelyet, és így soha nem lép be az Unió területére.

11. Mivel a Cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) e kérdést illetően 2014. március 25-i ítéletével elutasította a keresetét, O. El Dakkak felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.

12. E körülmények között a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Ügy kell-e értelmezni az 2005. október 26-i 1889/2005 rendelet 3. cikkének (1) bekezdését és az 562/2006 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését, hogy valamely repülőtér nemzetközi tranzitterületén tartózkodó harmadik országbeli állampolgárra nem vonatkozik az 1889/2005 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében foglalt nyilatkozattételi kötelezettség, vagy pedig éppen ellenkezőleg úgy, hogy ezen állampolgárra vonatkozik e kötelezettség, mivel átlépte a Közösség külső határát az 562/2006 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése értelmében vett valamely határátkelőhelynél?”

III – Elemzés

13. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) lényegében arra szeretne választ kapni, hogy az olyan utas, aki valamely tagállam repülőtérének nemzetközi tranzitterületén marad, vagyis abban a zónában, amely a be-, illetve kiszállópontoktól azon pontokig terjed, ahol a beutazási és vámalkíságok ellenőrzését végzik, miután leszáll valamely harmadik országból érkezett járatról, de még azelőtt, hogy felszállna egy másik harmadik országba tartó járatra, átlépi-e az Unió külső határát az 562/2005 rendelet értelmében, és ennél fogva kiterjed-e rá az 1889/2005 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében előírt nyilatkozattételi kötelezettség.

14. A kérdést előterjesztő bíróság abból az előfeltevésből indul ki, hogy az „Unióba való belépésnek” az 1889/2005 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmát az 562/2006 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése szerinti „határátlépés” fogalmára való figyelemmel kell értelmezni.

15. A francia kormányhoz hasonlóan én is azon a véleményen vagyok, hogy ez az előfeltevés téves.

16. Az 562/2006 rendeletet az EK-Szerződés 62. cikke alapján fogadták el, különösen annak 1. és 2. a) pontja alapján, amely felhatalmazta az Európai Unió Tanácsát az arra irányuló intézkedések elfogadására, hogy egyrészt biztosítsák az Unió belső határainak átlépésénél a határellenőrzések megszüntetését, másrészt, hogy meghatározzák a tagállamok külső határait átlépő személyek ellenőrzésére vonatkozó szabályokat és eljárásokat. Az 1889/2005 rendeletet viszont az EK 95. cikk – amely a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítésére vonatkozó azon intézkedésekre irányul, amelyek tárgya a belső piac megteremtése és működése –, valamint a vámügyi együttműködésre vonatkozó EK 135. cikk alapján fogadták el.

17. E két jogszabálynak – jóllehet az EK 14. cikkben említett ugyanazon cél elérését szolgálja, nevezetesen egy olyan, belső határok nélküli térség létrehozását, amelyben a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása biztosított – a vonatkozó jogi alapjuk értelmében két különböző tárgya van, és azok két különböző célt szolgálnak, hiszen az első meghatározza a természetes személyek által történő határátlépésre vonatkozó közös szabályokat, amelyek a schengeni

vívmányok megszilárdítására és továbbfejlesztésére szolgálnak,⁸ a második pedig bevezeti az Unióba belépő és azt elhagyó készpénz ellenőrzésére vonatkozó rendszert, a pénzügyi rendszerek pénzmosás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló 91/308 irányelv⁹ kiegészítéseként.

18. Ennélfogva az 1889/2005 rendeletben szereplő fogalmakat nem lehet az 562/2006 rendeletben szereplő fogalmakra figyelemmel értelmezni. A Bíróság tehát a jelen ügy keretében nem köteles az 562/2006 rendelet szerinti „határátlépés” fogalmának értelmezéséről nyilatkozni.

19. Ebből következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdést újra kell fogalmazni, méghozzá oly módon, hogy az lényegében annak kiderítésére irányul, hogy az 1889/2005 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilatkozattételi kötelezettség az alapeljárás körülményei szerinti, harmadik országbeli állampolgárra is vonatkozik-e, illetve, hogy az e rendelkezés értelmében vett „Unióba való belépés” fogalmát azon jogi aktus szövege, felépítése és szelleme alapján kell-e értelmezni, amelynek keretébe az illeszkedik.

20. Ha csupán e rendelkezés szövegének köznapni értelmét vesszük figyelembe, az említett fogalom arra a tényre utal, amikor egy természetes személy valamely, az uniós térség részét nem képező területről beutazik egy, az Unió részét képező területre.

21. Mivel a jelen ügy szempontjából az uniós térséget a Szerződéseknek az EUSZ 52. cikk és az EUMSZ 355. cikk¹⁰ által meghatározott területi hatálya által körülhatároltnak kell tekinteni, ilyen beutazásra akkor kerül sor, ha e személy a szó fizikai értelmében véve átlépi valamely tagállam földrajzi határát, és ezzel belép arra a területre, amelyre a Szerződések hatálya kiterjed. Ezen értelmezés alapján az olyan személyt, mint például O. El Dakkak, aki miután kiszállt egy harmadik országból érkező repülőről, valamely tagállam területén található repülőtér nemzetközi tranzit területére lép (amint az fentebb pontosításra került), és mindaddig ott marad, amíg nem száll fel egy (másik) harmadik országba tartó járatra, olyan személynek kell tekinteni, mint aki a szóban forgó rendelkezés értelmében belépett az Unióba, akkor is, ha nem haladt át semmiféle határellenőrzési ponton.

22. Ugyanakkor, az „Unióba való belépés” fogalma a földrajzi határ átlépésétől eltérő jogi fogalmat is jelölhet. Amint azt Fennelly főtanácsnok a Bizottság kontra Tanács (C-170/96, EU:C:1998:43) ügyre vonatkozó indítványának 24. pontjában hangsúlyozta, e célból valamely határ átlépésének két aspektusát kell megkülönböztetni. Az első aspektus a valamely ország területére történő, fizikai értelemben vett belépés, anélkül, hogy az feltétlenül valamely határellenőrzési ponton való keresztülhaladással járna, a második aspektus pedig a területre valamely határellenőrzési pont átlépésének jogi értelmében vett belépés.

23. Ily módon úgy lehetne tekinteni, hogy a valamely tagállam földrajzi határát átlépő személy csak akkor lép be az Unió területére, ha megkapja az erre vonatkozó engedélyt a határellenőrzési ponton való áthaladásakor. Ezen értelmezést követve az O. El Dakkakhoz hasonló helyzetben lévő személy a szóban forgó rendelkezés értelmében nem tekinthető az Unió területére belépett személynek.

24. Vajon melyiket kell elfogadni e két értelmezés közül?

8 — Lásd többek között: az 562/2006 rendelet (3), (4) és (5) preambulumbekendését.

9 — HL 1991. L 166., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 153. o. Ezt az irányelvet hatályon kívül helyezte a pénzügyi rendszereknek a pénzmosás, valamint terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló, 2005. október 26-i 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2005. L 309., 15. o.), amelyet később felváltott a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2015. L 141., 73. o.).

10 — Amint azt a Bíróság a 2015. december 15-i Parlament és Bizottság kontra Tanács ítéletben (C-132/14–C-136/14, EU:C:2015:813, 75–77. pont) pontosította, erre vonatkozó pontosítás hiányában valamely másodlagos jogi aktus területi hatályát az EUSZ 52. cikk és az EUMSZ 355. cikk alapján kell meghatározni.

25. Az első értelmezés mellett szól, az 1889/2005 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének szövegén felül, a repülőterek tranzitterületeinek az e cikkben említett nyilatkozattételi kötelezettség hatálya alóli kifejezett kizárásának hiánya e rendeletben.

26. Márpedig a repülőterek nemzetközi tranzitterületei azon állam területének részét képezik, amelynek a területén található, és még ha elismerésre is kerül, hogy különleges jogi státusszal rendelkeznek, akkor sem minősülnek „jogon kívüli” területeknek, hiszen az említett állam jogi és közigazgatási ellenőrzése alá tartoznak. Ennek kapcsán érdekes lehet rámutatni, hogy a bevándorlás területén a Francia Köztársaság, jogi vélelem útján, az úgynevezett „várakozási zónáknak”¹¹ – amelyek magukban foglalják a repülőterek nemzetközi tranzitterületeit is – egyfajta extraterritoriális státuszt tulajdonít.¹² Ugyanakkor ez nem képezi akadályát annak, amint azt a Cour de cassation (semmitőszék) pontosította, hogy az e zónák valamelyikében lévő személy ténylegesen francia területen tartózkodik, és a francia jog rendelkezései alkalmazandók rá.¹³

27. A nemzetközi tranzitterületek nem extraterritoriális jellegét hangsúlyozza egyébként, amint arra a francia kormány írásbeli észrevételeiben emlékeztet, az Emberi Jogok Európai Bíróságának az Amuur kontra Franciaország ügyben 1996. június 25-én hozott ítélete (ECLI:CE:ECHR:1996:0625JUD001977692, 52. pont) is, amelyben e bírósághoz azzal a kérdéssel fordultak, hogy összeegyeztethető-e a Rómában 1950. november 4-én aláírt, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 5. cikkével szomáliai menedékkérőknek a Roissy-Charles de Gaulle repülőtér „várakozási zónájában” történő „várakoztatása”. Az említett tranzitterületek nem extraterritoriális jellege mellett érvel egyébként a jelen ügyben a francia kormány is, amely hangsúlyozza, hogy a Roissy-Charles de Gaulle repülőtér nemzetközi tranzitterülete francia területnek minősül, ahol a francia, illetve az uniós jogot kell alkalmazni.

28. Az 1889/2005 rendelet előkészítő munkaanyagai kevés információt tartalmaznak az e rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében említett nyilatkozattételi kötelezettség hatályának értelmezésére vonatkozóan.

29. A pénzmosásnak a vámügyi együttműködés révén történő megelőzéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslat (a továbbiakban: rendeletjavaslat)¹⁴, amelynek jogi alapját eredetileg kizárólag az EK 135. cikk képezte, az 1. cikkében úgy rendelkezett, hogy a nyilatkozattételi kötelezettség minden olyan természetes személyre vonatkozik, aki a „Közösség vámterületére” belép vagy onnan kilép,¹⁵ beleértve e területbe azokat a részeket is, ahol a 91/308 irányelv – amelynek,

11 — A külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról, valamint a menedékgjogról szóló törvénykönyv L 221–1. cikkének első bekezdése értelmében „[a]z a külföldi, aki Franciaországba légi úton érkezik, és akinek részére nem engedélyezték a francia területre való belépést, vagy menedékkérőként kér bebocsátást, vagy a repülőtéren található várakozási zónában tartózkodhat a távozásáig feltétlenül szükséges ideig, amennyiben pedig menedékkérő, akkor az annak eldöntéséhez szükséges ideig, hogy a kérelme nem nyilvánvalóan megalapozatlan-e”.

12 — A külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról, valamint a menedékgjogról szóló törvénykönyv L221–2. cikkének első bekezdése pontosítja, hogy „[a] várakozási zóna területét az illetékes közigazgatási hatóság jelöli ki. Ez a zóna a beszállító-, illetve kiszállítópontoktól azon pontokig terjed, ahol a személyeket ellenőrzik.”

13 — A Cour de cassation (első polgári tanács) 2009. március 25-i 08-14.125. sz. ítélete, amelyben e bíróság megállapította egy, a Roissy-Charles de Gaulle repülőtér várakozási zónájában elhelyezett kiskorú kapcsán, hogy „a cour d’appelnek (fellebbviteli bíróság), amely megállapította, hogy ifj. X-et, kíséret nélkül utazó kiskorú személyt, a francia területre való érkezését követően a Roissy repülőtéren kihallgatták és őrizetbe vették, mivel ki akarta vonni magát a rendőri ellenőrzés alól, majd ezen őrizetbevételét követően a repülőtér várakozási zónájában helyezték el, saját megállapításaiból azt a következtetést kellett volna levonnia, hogy az érintett francia területen tartózkodott, és így e kíséret nélkül utazó, iraki állampolgárságú kiskorú szükségszerűen veszélyhelyzetben volt, amely a Code civil 375. és azt követő cikkeiben foglalt, kiskorúak bírója által alkalmazott védőintézkedések alkalmazását követelte volna meg”. Lásd: Klötgen, P., La frontière et le droit, esquisse d’une problématique, Scientia Juris, 2011, 45. oldaltól. Az ilyen „várakozási zónák” kezelése nem mentes az emberi jogokat védő szervezetek kritikáitól (lásd: 2016. január 20-i Anafé-jelentés, elérhető a következő helyen: <http://www.anafe.org/spip.php?article317>).

14 — COM(2002) 328 végleges.

15 — A javaslat 1. cikke (1) bekezdésének első albekezdése a következőképpen került megfogalmazásra: „Minden, a Közösség területére belépő vagy azt elhagyó természetes személy, aki utazása során tizenötezer euró vagy azt meghaladó összegű készpénzt tart magánál, köteles a jelen rendeletben meghatározott feltételeknek megfelelő nyilatkozatot tenni.”

amint azt később részletesen tárgyalni fogjuk, az 1889/2005 rendelet a kiegészítését képezi – nem alkalmazandó. A rendeletjavaslat 2. cikke értelmében e javaslat alkalmazásában „a Közösség vámterülete” alatt a tagállamoknak a 2913/92/EGK rendelet¹⁶ 3. cikkének (1) bekezdésében említett területét értették.

30. Márpedig az Unió vámterületére való hivatkozás arra enged következtetni, hogy a Bizottság inkább a külső határok átlépésének földrajzi aspektusát vette figyelembe, és hogy a rendeletjavaslat hatálya – legalábbis kezdetben – azokra a helyzetekre is kiterjedt, amikor az érintett személy valamely tagállam területén található repülőtér nemzetközi tranzitterületén halad át. A rendeletjavaslathoz mellékelt és a Tanács részére készített jelentésében¹⁷ a Bizottság egyébként pontosította, hogy az Unió vámterületén, valamint e területnek a 91/308 irányelv hatálya alá nem tartozó részein „a készpénzmozgás főszabály szerint nyilatkozattételi kötelezettség alá tartozik”.

31. Ugyanakkor az 1889/2005 rendelet elfogadásának folyamata során a Tanács egy módosítással kiigazította e jogi aktus területi hatályát. A módosító javaslatához fűzött magyarázatokban többek között rámutatott arra, hogy „az utazók számára az átláthatóság érdekében, és a rendeletnek az illetékes hatóságok általi alkalmazásának megkönnyítése érdekében a készpénzmozgások ellenőrzését akkor lenne célszerű elvégezni, amikor a természetes személy belép a Közösség területére, vagy amikor azt elhagyja”¹⁸.

32. Még ha meg is értjük a Tanácsot vezérlő, az átláthatósághoz fűződő okokat, hiszen a „Közösségbe való belépés” fogalma, amely közvetlenül az akkoriban alkalmazandó EK 299. cikkre utalt vissza, könnyebben érthető volt, mint a „Közösség vámterületének” fogalma, amelyet egyébként a rendeletjavaslat 1. cikke (1) bekezdésének második albekezdésében tett pontosításokra figyelemmel kell értelmezni, még nehezebb meghatározni azokat az alkalmazással kapcsolatos nehézségeket, amelyekkel a Tanács szerint az „illetékes hatóságoknak” akkor kellett volna szembesülniük, ha a Bizottság által javasolt szöveget módosítások nélkül fogadták volna el. Ugyanis, mivel a rendeletjavaslat által előírt ellenőrzéseket főként a tagállamok vámhatóságainak kell elvégeznie, amelyekről feltehető, hogy jól ismerik az uniós vámjog fogalmait, logikusnak tűnik azt vélelmezni, hogy a Tanács nem a nyilatkozattételi kötelezettséggel érintett területek beazonosításának feladatára utalt. Vajon azokra a nehézségekre gondolhattak, amelyekkel e hatóságok a tranzitban lévő azon utasok ellenőrzésének biztosításakor szembesülhetnek, akiknek magukat is olyanoknak kell tekinteniük, mint akik a rendeletjavaslat alapján nyilatkozattételi kötelezettség alá tartoznak? Az előkészítő munkaanyagok nem teszik lehetővé ennek megerősítését – sem ennek kizárását –, mindazonáltal még ha ez az eset is állt volna fenn, logikusan elvárható lett volna, hogy az 1889/2005 rendelet végleges szövegében kifejezetten kizárják az ilyen utasokat a nyilatkozattételi kötelezettség hatálya alól, ami azonban nem történt meg.

33. A rendeletjavaslat területi hatályának módosítása egyébként a Tanács azon erőfeszítését tükrözi, hogy a 91/308 irányelvnek és a jövőbeni rendeletnek párhuzamos területi hatályt biztosítsanak.

34. E két jogi aktus ugyanis szoros kapcsolatban áll egymással.

16 — A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i rendelet (HL 1992. L 302., 1. o.), amelyet a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 2008. április 23-i 450/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (Modernizált Vámkódex) (HL 2008. L 145., 1. o.) hatályon kívül helyezett. A rendeletjavaslat (10) preambulumbekzdése kifejtette, hogy „[a]mi a hatály földrajzi behatárolását illeti, a Szerződés rendelkezéseinek, különösen 299. cikke (3), (4) bekezdésének és (6) bekezdése c) pontjának megfelelően, a 91/308/EGK irányelv bizonyos európai országokra, illetve bizonyos európai területekre nem alkalmazandó [...]”, és hogy ennélfogva „elővigyázatosságra van szükség az ezen országok és területek által jelentett pénzmosási veszélyt illetően, és ezek tekintetében külön rendszert kell kialakítani”. Ily módon a rendeletjavaslat 1. cikke (1) bekezdésének második albekezdése úgy rendelkezett, hogy: „Minden, a Közösség vámterületének a 91/308/EGK irányelv hatálya alá nem tartozó részére belépő vagy azt elhagyó természetes személy, aki utazása során tizenötezer euró vagy azt meghaladó összegű készpénzt tart magánál, szintén köteles ilyen nyilatkozatot tenni.”

17 — 2002. június 25-i jelentés, COM(2002) 328 final, lásd: 2. pont, az 1. cikkhez tett megjegyzés.

18 — A Tanács által a Közösségbe belépő vagy onnan kilépő készpénz ellenőrzéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadására tekintettel elfogadott, 2005. január 18-i 14843/04. sz. közös álláspont, 3. pont, a) alpont.

35. Az 1889/2005 rendelet elfogadásáról a „Money Penny”-jelentésben¹⁹ foglalt eredmények alapján döntöttek, amely a határokon átnyúló készpénzmozgásoknak a 91/308 irányelv szerinti ellenőrzések hatékonyságára gyakorolt hatásainak felmérésére irányult. E rendeletből, többek között annak (2) preambulumbekzdéséből, valamint 1. cikkének (1) bekezdéséből kiderül, hogy a rendelet célja az említett irányelv rendelkezéseinek kiegészítése, az Unió területére belépő vagy azt elhagyó készpénz mozgásainak ellenőrzésére vonatkozó harmonizált szabályok megteremtése útján.²⁰

36. Márpedig az 1889/2005 rendelet 3. cikkében írt nyilatkozattételi kötelezettség hatályának meghatározását segítő következtetések levonhatók e két jogi aktus között fennálló kapcsolatból is.

37. A 91/308 irányelv, amelynek jogi alapját az EGK-Szerződés 57. cikkének (2) bekezdése első és harmadik mondata, valamint 100A. cikke képezte, kötelezettségeket írt elő a hitelintézetek, a pénzügyintézetek, valamint egyes jogi és természetes személyek számára, amelyek a 15 000 euró meghaladó összegű tranzakcióknak a szolgáltatásnyújtók általi ellenőrzéséből álltak. Az irányelv fő célja az volt, hogy megelőzze a pénzügyi rendszernek a bűncselekményekből származó pénzügyi veszélyek céljára történő felhasználását, ami veszélybe sodorhatta volna e rendszer stabilitását és megbízhatóságát, és általában véve elősegíthette volna a szervezett bűnözés és különösen a kábítószer-kereskedelemben terjedését.²¹ Arra irányult, hogy összehangolja a tagállamok fellépését e területen, annak érdekében, hogy elejét vegye a belső piac célkitűzéseivel össze nem egyeztethető nemzeti intézkedések elfogadása által jelentett kockázatnak, valamint annak érdekében, hogy nagyobb hatékonyságot biztosítson a pénzügyi rendszer elleni küzdelem terén, ami gyakran nemzetközi összefüggésekbe helyeződik.²²

38. Az ezen irányelv által előírt intézkedések, akárcsak a jelenleg a 2015/849 irányelvben²³ előírt intézkedések, illetve azt megelőzően, a 2005/60 irányelvben²⁴ előírt intézkedések, a nemzetközi együttműködés kontextusába illeszkednek.²⁵

39. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2013. április 25-i Jyske Bank Gibraltar ítéletben (C-212/11, EU:C:2013:270) a Bíróság megjegyezte, hogy bár a 91/308 irányelv helyébe lépett 2005/60 irányelv a belső piac megfelelő működését is biztosítja, fő célja mégis a pénzügyi rendszernek a pénzügyi veszélyek, valamint a terrorizmus finanszírozása céljára való felhasználásának megelőzése, ami különösen abból a tényből – akárcsak a 91/308 irányelv esetében is – következik, hogy azt nemzetközi összefüggésben a nemzetközi pénzügyi akció munkacsoport (a továbbiakban: FATF) ajánlásainak²⁶ az Unióban való alkalmazása és kötelezővé tétele érdekében fogadták el.

40. Márpedig az 1889/2005 rendeletnek, amely a 91/308 irányelv kiegészítésére szolgál, ugyanez a célja. Egyébként, akárcsak az irányelvet, a rendeletet is – amint a (4) preambulumbekzdéséből kiderül – a FATF egyik ajánlásának, a pénzügyi veszélyekről szóló, 2004. október 22-i IX. különös ajánlás (felülvizsgálatát követően jelenleg: 2012. évi 32. sz. ajánlás)²⁷ végrehajtása érdekében fogadták el.

19 — A Tanács 2000. szeptember 7-i 9630/2/00. sz. dokumentuma. A „Money Penny-művelet” 1999 szeptembere és 2000 februárja között kezdte meg a tagállamok vámhatóságai, abból a célból, hogy felügyeljék és ellenőrizzék a 10 000 euró meghaladó, határokon átnyúló készpénzmozgásokat, annak érdekében, hogy meggyőződjenek arról, hogy e pénzügyi mozgások a nagyszámú rendkívül nagy összegű pénzügyi mozgásokkal fogva alkalmasak-e arra, hogy veszélybe sodorják a pénzügyintézetek által a pénzügyi veszélyek elleni küzdelem jegyében végzett ellenőrzések hatékonyságát.

20 — A 91/308 irányelvre való egyéb hivatkozásokat tartalmaz többek között az 1889/2005 rendelet (5), (9) és (11) preambulumbekzdése, valamint 5. és 6. cikke.

21 — Lásd különösen az (1), (2) és (3) preambulumbekzdést.

22 — Lásd különösen a (2) és (6) preambulumbekzdést.

23 — Hivatkozás a jelen indítvány 9. lágjegyzetében.

24 — Hivatkozás a jelen indítvány 9. lágjegyzetében.

25 — Lásd többek között a (7) preambulumbekzdést.

26 — Lásd: 46. pont. A FATF egy 1989-ben létrehozott kormányközi szervezet, amely arra kapott felhatalmazást, hogy szabályokat dolgozzon ki és előmozdítsa a pénzügyi veszélyek, a terrorizmus finanszírozása, valamint a nemzetközi pénzügyi rendszer integritását veszélyeztető egyéb fenyegetések elleni küzdelemet szolgáló törvényi, rendeleti és operatív intézkedések hatékony alkalmazását.

27 — Ezen ajánlás szövege megtalálható a FATF honlapján:

http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF_Recommendations.pdf <http://www.fatf-gafi.org>.

41. Ezen ajánlás értelmében „[a]z egyes országoknak helyi intézkedéseket kellene hozniuk a készpénz és az átruházható értékpapírok határokon átnyúló (fizikai) szállításainak észlelésére, ideértve a nyilatkozattételi és/vagy bejelentési rendszert”, továbbá „biztosítaniuk kellene, hogy az illetékes hatóságoknak joguk legyen zárolni vagy visszatartani a szállító személy birtokában lévő olyan készpénzt vagy átruházható értékpapírokat, amelyek gyaníthatóan a terrorizmus finanszírozásával, pénzmosással vagy az ezekhez kapcsolódó jogsértésekkel vannak összefüggésben, vagy amelyek tekintetében hamis nyilatkozatot vagy bejelentést tettek”²⁸.

42. Az említett ajánláshoz tett egyik magyarázó megjegyzésben pontosították, hogy ez utóbbit azzal a céllal készítették, hogy „a terroristák és más bűnözők ne tudják tevékenységeiket finanszírozni, illetve a bűncselekményeik végtermékeit tisztára mosni a szállító személynél lévő készpénz vagy áruházható értékpapírok határokon átnyúló, tényleges szállítása segítségével”²⁹. Ugyanebben a megjegyzésben a „határokon átnyúló, tényleges szállítás” kifejezést akként határozzák meg, mint amely „a szállító személynél lévő készpénz és átruházható értékpapír egyik országból a másikba történő tényleges belépése vagy kilépése”³⁰.

43. A szóban forgó ajánlás tehát úgy tűnik, hogy a „belépés” és a „kilépés” tág értelemben vett fogalmára utal, ami arra enged következtetni, hogy a nyilatkozati vagy bejelentési rendszert, amelyet ezen ajánlás előnyben részesít, rögtön azután kellene alkalmazni, hogy a szállító személynél lévő készpénz vagy átruházható értékpapírok átlépik a földrajzi értelemben vett országhatárt. Ugyanakkor a FATF-dokumentáció láthatólag nem ad egyértelmű iránymutatást a minket foglalkoztató kérdésre. A repülőterek nemzetközi tranzitterületein belüli, határokon átnyúló pénzmozgások ellenőrzésének részletes szabályaival nem foglalkozik a „Továbbfejlesztett nemzetközi gyakorlat: a szállító személyeknél lévő készpénz és átruházható értékpapírok határokon átnyúló illegális mozgásainak felderítése és megelőzése” című, 2010-es dokumentum sem, amely vélhetően azon nehézségekről ad átfogó képet, amelyekkel a tagállamok a IX. különös ajánlás alkalmazása során szembesültek, példákat említve a lehetséges megoldásokra.³¹

44. Mindemellett, amint azt a francia kormány is állítja, a pénzmosás és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem terén folytatott nemzetközi együttműködés kontextusa, amelybe az 1889/2005 rendelet is illeszkedik, az e rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerinti, Unióba való belépés fogalmának tág értelmezése mellett, illetve az e cikkben említett nyilatkozattételi kötelezettség hatályának kizárólag az Unió pénzügyi körforgásába beléptetni szánt pénzeszegek határokon átnyúló mozgásaira való korlátozása ellen szól.

28 — Az ajánlás úgy folytatódik, hogy „[a]z egyes országoknak biztosítaniuk kellene, hogy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók legyenek alkalmazhatók azokkal a személyekkel szemben, akik hamis nyilatkozatot vagy hamis adatokon alapuló bejelentést tettek. Azon esetekre, amikor a szállító személynél lévő készpénz vagy az átruházható értékpapírok terrorizmus finanszírozásához, pénzmosáshoz vagy az ezekhez kapcsolódó jogsértésekhez köthetők, az egyes országoknak intézkedéseket kellene elfogadniuk – ideértve a 4. sz. ajánlásnak megfelelő, jogalkotási jellegű intézkedéseket is – e készpénz vagy ezen értékpapírok lefoglalásának engedélyezésére”.

29 — A IX. különös ajánláshoz fűzött magyarázó megjegyzés szövege szintén megtalálható a FATF-nak a fenti 27. lábjegyzetben feltüntetett honlapján.

30 — Kiemelés tőlem. Egy 2009-es, „A FATF 40. és 9. különös ajánlásainak megfelelő értékelési módszerek” című dokumentumban – a IX. ajánlás szupranacionális megközelítése keretében – pontosítják, hogy a „határokon átnyúló” kifejezés a szupranacionális joghatóság alá tartozó, külső határok irányába történő mozgásokra utal (kiemelés tőlem), és a dokumentum a <http://www.fatf-gafi.org/fr/themes/recommandationsgafi/documents/methodologieevaluationdelaconformiteaux40recommandationsetaux9recommandationsspeciales.html#methodologieevaluationdelaconformiteaux40recommandationsetaux9recommandationsspeciales.html?hf=10&b=0&s=desc> (fatf_releasedate) internetcímen hozzáférhető.

31 — E dokumentum, amely a 2012-es felülvizsgálat előtti időszakból származik, megtekinthető a <http://www.fatf-gafi.org/fr/themes/recommandationsgafi/documents/nouvellesmeilleurespratiquesinternationalesdetectionetpreventiondesmouvementstransfrontalier-sillicitesdespecisetdstrumentsnegociablesauporteur.html#nouvellesmeilleurespratiquesinternationalesdetectionetpreventiondesmouvementstransfrontalier-sillicitesdespecisetdstrumentsnegociablesauporteur.html?hf=10&b=0&s=desc> (fatf_releasedate) internetcímen.

45. Ugyanis tagadhatatlan, hogy a nyilatkozattételi kötelezettség azon utasokra való kiterjesztése, akik a reptéri tranzitónában vannak, nemzetközi szinten hozzájárul a fent említett célok megvalósításához, hiszen az ilyen kötelezettség egyszerre visszatartó erejű, illetve a hozzá kapcsolódó ellenőrzésekkel párosítva, a gyanús pénzmozgások felderítésére szolgáló intézkedés.³²

46. Ebben a szakaszban meg kell vizsgálni, hogy az ilyen tág értelmezés nem ütközik-e az 1944. december 7-én Chicagóban (Amerikai Egyesült Államok) aláírt, a nemzetközi polgári repülésről szóló egyezmény³³ (Magyarországon kihirdette: 1971. évi 25. tvr.) rendelkezéseibe.

47. Az Unió nem részes fele ennek az egyezménynek, és amint az a 2011. december 21-i Air Transport Association of America és társai ítéletben (C-366/10, EU:C:2011:864, 57–71. pont) megállapításra került, az egyezmény nem köti.

48. Ugyanakkor az említett egyezményt az Unió minden egyes tagállama ratifikálta, ennél fogva azt az uniós jogból eredő rendelkezések értelmezésénél figyelembe kell venni.³⁴ Ugyanez vonatkozik ezen egyezmény mellékleteire is, amelyek a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (ICAO)³⁵ Tanácsa által az említett egyezmény 54. cikkének 1. pontja³⁶ alapján elfogadott, és a szerződő államokra nézve többé-kevésbé kötelező erejű szabályokat és ajánlott gyakorlatot³⁷ (*Standards and Recommended Practices – SARP*) tartalmazzák.³⁸

49. A Chicagói Egyezmény 22. cikke értelmében „[a] Szerződő Államok megállapodnak abban, hogy [...] megtesznek minden gyakorlati intézkedést a Szerződő Államok területe között a repülés megkönnyítésére és elősegítésére, továbbá hogy megakadályozzák a légi járművek, az utasok, a személyzet, a poggyász és az áru szükségtelen késedelmét, különösen a belépési, az egészségügyi zárlati, a vám- és az engedélyezési szabályok alkalmazása során.” Ezen egyezmény 23. cikke pedig pontosítja, hogy a Szerződő Államok kötelezettséget vállalnak arra, hogy „a nemzetközi repülés tekintetében a vám- és a belépési eljárásokat a lehetőség szerint a gyakorlatban úgy alkalmazzák, ahogyan azokat az Egyezmény értelmében időszakonként megállapítják vagy ajánlják”.

32 — Ugyanakkor megjegyzem, hogy az 1889/2005 rendelet alkalmazását illetően a Parlament és a Tanács részére készített jelentésében (COM (2010) 0455 végleges) a Bizottság egy költséghatékonysági elemzés alapján az 1889/2005 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének olyan módosítása mellett érvelt, amely a készpénzmozgások ellenőrzésére vonatkozó eljárásokat az utasok poggyászainak ellenőrzésére vonatkozó – a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet (HL 1993. L 253, 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 6. kötet, 3. o.; hatályon kívül helyezte a 2016. április 1-jei (EU) 2016/481 bizottsági végrehajtási rendelet [HL 2016. L 87., 24. o.] 192., 193. és 194. cikkében megállapított –, jelenleg hatályos eljárásokhoz igazítaná. Márpedig az ilyen hozzáigazítás, amelyet azon gyakorlati nehézségek orvoslása érdekében szorgalmaznak, amelyekkel a tagállamok a tranzitban lévő utasokat illetően szembesülnek, azzal jár, hogy a nemzetközi tranzitónákban a rendszeres ellenőrzések kizárttá válnak, és ennél fogva az e zónákban tartózkodó utasok tekintetében el kell törölni a nyilatkozattételi kötelezettséget (lásd a jelentés 5. pontját). E jelentés 3.2. pontjában a Bizottság kifejti, hogy „[a] tranzitváróban lévő légi utasok számára nehezen betartható kötelezettség az EU-ba való első belépési pontnál, illetve az onnan való utolsó kilépési pontnál történő, készpénzzel kapcsolatos nyilatkozattétel, figyelemmel a repülőterek tranzitváro infrastruktúráinak sokféleségére. A tranzitváróban kevés, a készpénzzel kapcsolatos nyilatkozattételre szolgáló létesítmény található, és ezek repülőterenként eltérőek, a járatok között átszállási idő pedig túlságosan rövid. A tagállamok illetékes hatóságainak szintén nehéz biztosítaniuk a tranzitban lévő utasok harmonizált ellenőrzését. Az időhiány, a megfelelő ellenőrző-létesítmények hiánya [...], valamint a kézipoggyászok és a feladott poggyászok útvonalainak elválása megnehezítik ezeket az ellenőrzéseket.” Egyébként egy, „a készpénzmozgások ellenőrzésére szakosodott szakértőkből álló tudományos munkacsoport” az 1889/2005 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének módosítása mellett foglalt állást.

33 — Az Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Tára, 15. kötet, 295. o., megtekinthető a következő internetcímen: <http://www.icao.int/publications/pages/doc7300.aspx>.

34 — 2008. június 3-i Intertanko és társai ítélet (C-308/06, EU:C:2008:312, 52. pont).

35 — Az ICAO-t a Chicagói Egyezmény 43. és azt követő cikkeinek megfelelően hozták létre.

36 — E rendelkezés pontosítja, hogy az SARP-t „célszerűségi okokból” „az egyezmény mellékleteiként” jelölik.

37 — A szabályok olyan részletes iránymutatások, amelyek tartalma azt tükrözi, amit a gyakorlatban megvalósíthatónak és szükségesnek ismertek el a nemzetközi légiközlekedés bizonyos aspektusainak megkönnyítése és javítása érdekében. Be nem tartásukról értesíteni kell a szerződő államokat, annak 38. cikke szerint. Az ajánlott gyakorlatok viszont olyan részletes iránymutatások, amelyeknek a tartalma azt tükrözi, amit a gyakorlatban általánosan megvalósíthatónak és rendkívül kívánatosnak ismertek el. A Szerződő Államok igyekeznek eleget tenni az Egyezménynek annak alkalmazása során.

38 — E jogi aktusok elfogadását a Chicagói Egyezmény 37. cikke írta elő.

50. A Chicagói Egyezmény 9. mellékletét (Szabályok és ajánlott gyakorlat – Elősegítés; a továbbiakban: 9. melléklet)³⁹ többek között azzal a céllal fogadták el, hogy pontosítsák az említett egyezmény fent említett cikkei értelmében a szerződő államokra háruló kötelezettségeket. E melléklet célja a határellenőrzési eljárások hatékony alkalmazásának elősegítése, a biztonság és az eljárások egyszerűsítése közötti megfelelő egyensúlyra való törekvés mellett.

51. Amint arra a francia kormány is emlékeztetett, az említett melléklet 3. fejezete L. szakaszának 3.57. pontja szerint a Szerződő Államok akként alakítják ki szabályaikat, többek között közvetlen tranzitónák kialakításával, hogy a valamely más országból érkező, és utazásukat ugyanazzal a járáttal vagy ugyanazon repülőtérrel ugyanazon a napon egy másik járáttal valamely harmadik országba folytató utasok és csomagjaik részére engedélyezett legyen az érkezési repülőtéren való ideiglenes tartózkodás, anélkül hogy a tranzitorszámban a belépésre vonatkozó határellenőrzési alakiságoknak vetnék alá őket. A „közvetlen tranzitóna” fogalmát az I. fejezet A. szakasza úgy határozza meg, mint valamely nemzetközi repülőtéren vagy annak közvetlen közelében kialakított, az illetékes hatóságok közvetlen felügyelete és ellenőrzése alá tartozó speciális területet, ahol az utasok a tranzitónában való várakozás vagy az átszállás ideje alatt tartózkodhatnak, anélkül hogy az érintett államban belépés iránti kérelmet kellene benyújtaniuk.

52. Márpedig a fent említett 3.57. pontban foglalt szabálynak a szövegéből az következik, hogy az a Szerződő Állam területére való belépést lehetővé tévő iratok meglétének ellenőrzésére szolgáló beutazási ellenőrzésre vonatkozó alakiságokra utal. Ezt erősíti meg egyébként a következő szabály is (3. fejezet, L. szakasz, 3.58. pont), amely azt a kötelezettséget rója a Szerződő Államokra, hogy a közvetlen tranzitónában tartózkodó utasok esetében a közvetlen tranzitvízum beszerzésére vonatkozó előírásokat a minimálisra korlátozzák.⁴⁰

53. Bár kétségtelen, hogy a 9. melléklet általában véve a tranzitváróban lévő utasokra vonatkozó alakiságok és ellenőrzések minimalizálására irányul, ugyanakkor főszabály szerint nem csak a tőlük megkövetelt nyilatkozattételi kötelezettség igényel aktív lépéseket, de e kötelezettség betartásának az illetékes hatóságok általi ellenőrzése azt is szükségessé teheti, hogy e személyeket, csomagjaikat és szállítóeszközeiket az 1889/2005 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében említett ellenőrzési intézkedéseknek vessék alá.

54. Ugyanakkor, egyrészt – amint azt a francia kormány is kiemelte írásbeli észrevételeiben – a 9. melléklet 3. fejezete B. szakaszának 1.5. pontja szerint e melléklet rendelkezései nem képezik akadályát a „szükségesnek” minősített ellenőrzések elvégzését illetően a nemzeti jogszabályok alkalmazásának,⁴¹ másrészt az ICAO égisze alatt megvalósítani kívánt könnyítési politika a 9. melléklet célkitűzéseinek más célkitűzésekkel – többek között az 1889/2005 rendelet által bevezetett intézkedésekkel elérni kívánt célok közé tartozó, a nemzetközi kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó célkitűzésekkel – való összehangolására is irányul, annak érdekében, hogy megtalálják a biztonságra és az egyszerűsítésre irányuló igények közötti helyes egyensúlyt.

39 — E melléklet szövege megtekinthető a svájci légiközlekedési hivatal honlapján, az alábbi címen: <https://www.bazl.admin.ch/bazl/fr/home/experts/reglementation-et-informations-de-base/bases-legales-et-directives/annexes-a-la-convention-de-l-organisation-internationale-de-l-av.html>.

40 — Vagyis: a nemzetközi járatok fedélzetéről érkező, és utazásukat ugyanazzal a járáttal vagy ugyanarról a repülőtérrel ugyanaznap induló másik járáttal valamely harmadik országba folytató utasok esetében megkövetelt vízum. A Közösségi Vízumkódex létrehozásáról (vízumkódex) szóló, 2009. július 13-i 810/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2009. L 243., 8. o.), a „Chicagói Egyezmény [...] alóli kivételként”, néhány harmadik ország állampolgáira vonatkozóan előírja az ilyen vízum beszerzésére vonatkozó kötelezettséget.

41 — Mellékesen megjegyzem, hogy a Szerződő Államoknak a valutabehozatal és valutakivitel korlátozásaira vonatkozó előírásaival kapcsolatos ajánlott gyakorlatot a 6. fejezet F. szakaszának 6.47. és 6.48. pontja tartalmazza.

55. Az 1889/2005 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében foglalthoz hasonló nyilatkozattételi kötelezettségnek a 9. mellékletben meghatározott „közvetlen tranzit zónában” tartózkodó utasokra való kiterjesztése tehát nem tűnik összeegyeztethetetlennek a 9. melléklet 3.57. pontjával, amennyiben az e kötelezettség betartásához kötődő alakiságok és az azok betartásának ellenőrzésére szolgáló intézkedések a lehető legkevesebb kényelmetlenséggel járnak a tranzit zónában lévő utasok számára, és nem eredményeznek a légiközlekedésben szükségtelen késéseket.

56. A fenti megfontolások összességére tekintettel úgy vélem, az 1889/2005 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének szó szerinti értelmezése, valamint az e jogszabály által elérni kívánt célok alapján, továbbá figyelemmel a repülőtéren tranzit eseteinek a nyilatkozattételi kötelezettség hatálya alól történő kifejezett kizárásának hiányára az említett cikkben, hogy e kötelezettség azokra az utasokra is vonatkozik, akik az EUSZ 52. cikk és az EUMSZ 355. cikk szerint a Szerződések hatálya alá tartozó valamely tagállam területén található repülőtér nemzetközi tranzit területén tartózkodnak, miután kiszálltak valamely harmadik országból érkező járatról, de még nem szálltak fel a valamely másik harmadik országba tartó járatra, és nem lépték át az e tagállamba való belépésre kijelölt határellenőrzési pontot.

IV – Véggöveztetések

57. A fenti megfontolások egészére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést a következőképpen válaszolja meg:

A Közösség területére belépő, illetve a Közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről szóló, 2005. október 26-i 1889/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az Európai Unióba belépő vagy azt elhagyó, 10 000 euró vagy azt meghaladó összegű készpénzt maguknál tartó természetes személyekre vonatkozó azon kötelezettség, hogy a náluk lévő készpénzre vonatkozóan nyilatkozatot tegyenek azon tagállam illetékes hatóságai felé, amelynek területén az Unióba belépnek, illetve amelynek területéről onnan kilépnek, azokra az utasokra is vonatkozik, akik az EUSZ 52. cikk és az EUMSZ 355. cikk szerint a Szerződések hatálya alá tartozó valamely tagállam területén található repülőtér nemzetközi tranzit területén tartózkodnak, miután kiszálltak valamely harmadik országból érkező járatról, de még nem szálltak fel a valamely (másik) harmadik országba tartó járatra, és nem lépték át az említett tagállamba való belépésre kijelölt határellenőrzési pontot.